

DOKUMENTY

Pápežská rada pre rodinu

FAMILIA ET VITA

N. 2-3/2015

Ostatné vydanie časopisu Pápežskej rady pre rodinu *Familia et vita* z roku 2014 venuje svoju pozornosť Tretiemu mimoriadnemu generálnemu zhromaždeniu Biskupskej synody (5. – 19. októbra 2014) na tému: *Pastoračné výzvy vzhľadom na rodinu v kontexte evanjelizácie*. Ako v *editoriáli* zdôrazňuje P. Gianfranco Grieco, vedúci úradu dikastéria a šéfredaktor časopisu, téma „rodiny“ stojí v súčasnosti v centre pozornosti Cirkvi.

Prvá sekcia aktuálneho vydania obsahuje príhovory a homílie pápeža Františka, ktoré predniesol počas spomínaného zasadania synody (homílie počas svätých omší na otvorenie a na záver synody; príhovor účastníkom na záver synody). Okrem pápežových príhovorov je tiež publikovaná správa tzv. *Relatio post disceptationem* kardinála Pétra Erdő a záverečná správa, tzv. *Relatio synodi*. Myšlienky obsiahnuté v týchto textoch môžu byť podľa P. Grieca sprievodcom pre ďalšie prehĺbenie a reflexiu miestnych cirkví.

Okrem toho sú publikované aj ďalšie príhovory pápeža Františka týkajúce sa rodiny a života, ktoré predniesol pri iných príležitostiach: počas stretnutia so seniormi (28. septembra 2014); na audiencii pre Združenie talianskych katolíckych lekárov (15. novembra 2014); na audiencii pre účastníkov medzinárodného kolokvia o komplementarite muža a ženy, ktoré usporiadala Kongregácia pre náuku viery (17.-19. novembra 2014). Tieto príhovory podľa P. Grieca predstavujú neustály vzťahový bod pre reflexiu a diskusiu všetkých tých, ktorým leží na srdci súčasnosť a budúcnosť rodiny národov.

Ďalšia sekcia obsahuje hlavné príhovory a informácie o významných podujatiach vo svete (od Európy po Afriku, od USA po Panamu), na ktorých sa zúčastnil predseda dikastéria arcibiskup Mons. Vincenzo Paglia. Išlo napr. o Prvý latinskoamerický kongres pracovníkov pastorácie rodín pod názvom: „*Ja a moja rodina – my budeme slúžiť Pánovi*“ (Ciudad de Panamá, 4. - 7. augusta 2014). Ďalším významným podujatím bola konferencia v Madride, na ktorej Mons. Paglia predniesol prednášku pod názvom *Rodina v centre ľudského rozvoja* (Madrid, 3. novembra 2014). Článok pod názvom *S odvahou evanjelia: Výzvy rodiny v aktuálnom kultúrnom a cirkevnom*

kontexte v nedávnych príhovoroch Mons. Paglia vo svete prináša prehľad hlavných myšlienok z príhovorov predsedu dikastéria, ktoré predniesol na rôznych podujatiach koncom rok 2013 a v roka 2014. Išlo o tieto témy: synodálny kontext, kultúrna analýza, rodina ako zdroj spoločnosti, úloha rodiny v Cirkvi, upriamiť pozornosť na africký kontext, odvaha dúfať.

V záverečnej sekcii sú publikované rôzne príhovory predstaviteľov Pápežskej rady pre rodinu: Príhovor Mons. Carlosa Simón Vásqueza, podsekretára dikastéria, pod názvom *Formovať nové rodiny pre novú evanjelizáciu* (Raleigh, Severná Karolína, USA, 6. septembra 2014); Príhovor P. Gianfranca Grieca pod názvom *Cirkev – rodina v súčasnej eklezioológii* prednesený na konferencii Cirkvev ako ikona rodiny vo svetle osláveného kríža na Pápežskej lateránskej univerzite (14. novembra 2014); Príhovor rabína David Rosena, predsedu Medzinárodnej komisie pre vzťahy kresťanov a Židov na tému *Charta práv rodiny zo židovskej perspektívy*, prednesený na plenárnom zasadaní Pápežskej rady pre rodinu (23. – 25. októbra 2013); Príhovor don Andrea Ciucciho, odborníka na katechézu a médiá z Pápežskej rady pre rodinu pod názvom *Rodina a odovzdávanie viery*, ktorý odznel na podujatí k 60. výročiu založenia portugalského časopisu *Familia cristã* v Lisabone (6. decembra 2014); Príhovor Josého Guillerma Gutiérreza Fernándezu pod názvom *Smerom k pastorácii života* (príhovor odznel na vyššie spomínanom latinskoamerickom kongrese). Všetky tieto príhovory odzrkadľujú najpálčivejšie témy rodinnej problematiky v súčasnosti: rodina ako *ecclesia domestica* (domáca cirkev), Cirkev ako Božia rodina, odovzdávanie viery v rodine. Za zmienku stojí príhovor rabína Rosena, podľa ktorého – aj napriek rozličným pohľadom kresťanstva a židovstva na niektoré otázky ako rozvod, antikoncepcia, *Charta práv rodiny* (1983) zdieľa víziu obidvoch náboženských tradícií (kresťanskej i židovskej) ohľadom významu a ústrednej úlohy rodiny, pokiaľ ide o náboženský život, a teda aj život celej spoločnosti. Uvedené príhovory poskytujú mnoho odpovedí na pastoračné výzvy vzhľadom na rodinu v pluralitnej spoločnosti.

Vydanie časopisu je zakončené ponukou hodnotnej publikácie Pápežskej rady pod názvom – *Enchiridion della famiglia e della vita (Enchiridion rodiny a života)*, 3.546 strán, 69,- Euro. Ide o jedinečnú encyklopédiu, ktorá obsahuje magisteriálne a pastoračné dokumenty

(týkajúce sa rodiny) od Florentského koncilu (r. 1439) až po pontifikát pápeža Františka, t.j. za obdobie takmer šiestich storočí. Publikáciu zostavila Pápežská rada pri príležitosti konania Synody o rodine a vyšla vo vydavateľstve Libreria Editrice Vaticana. **-sg-**

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

COMECE a OCIPE

Europe Infos

N. 185-186/2014, Brusel, Belgicko

Septembrové vydanie periodika so záberom na Európsku úniu sa v jednom z príspevkov zamýšľa nad novým smerovaním európskej susedskej politiky. Nestabilná situácia na Ukrajine, geopolitické napätia vo východnej Európe, teroristické zoskupenia útočiace na Blízkom východe či v severnej Afrike, obrovské množstvo utečencov, ktorí zomreli pri pokuse dostať sa do Európy cez Stredozemné more – to je len niekoľko príkladov z množstva výziev, pred ktorými dnes stojí Európska únia. Jej súčasná susedská politika, ktorá je nastavená od roku 2004, už nezodpovedá aktuálnym potrebám a treba ju zmeniť. Európska komisia už v tomto smere začala na jar konzultačný proces. Spoločne doň prispeli aj sekretariát COMECE a *Iustitia et Pax Europa*. Na jeseň sa očakáva správa Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku. Ako autor príspevku ozrejmuje, doposiaľ bol na všetky susedné štáty rovnaký meter, bez ohľadu na ich rozličné záujmy, potreby či ich odlišný sociálno-ekonomický rozvoj. V tomto smere by mohla byť Únia flexibilnejšia, čím by docielila lepšie reagovanie na mieru potrieb tej-ktorej susednej krajiny. Rovnako je potrebné, aby to odrážalo aktuálnu situáciu týchto krajín vzhľadom na súčasné problémy, akými sú utečenecká kríza či ohrozenie bezpečnosti. Jednou z problémových oblastí je i téma náboženstva. Ide najmä o problém porušovania práv náboženských menšín. EÚ by sa mohla v tejto oblasti viac angažovať, aby sa dodržiavala náboženská sloboda a mohla by sa pokúsiť o dialóg medzi náboženskými a politickými predstaviteľmi. Táto susedská politika môže byť úspešná, len ak bude vnímať pojem sused v biblickom kontexte blízkej osoby a ak pôjde v prvom rade o medziľudské vzťahy.

Europeinfos už dlhšie avizuje blížiacu sa medzinárodnú konferenciu o ochrane klímy, ktorá sa uskutoční v decembri v Paríži. Už teraz majú záujemci možnosť zúčastniť sa sprievodného pútnického programu. Ide o trasu zo severonemeckého Flensburgu do Paríža, ktorá ponúka veľmi pestrý program. Jednak možno navštíviť ekologické miesta ale tiež také, ktoré ochrane klímy neprosievajú.

Možno sa zúčastniť hlučných koncertov či iných kultúrnych podujatí, ale využiť i tiché zastávky na ceste, aby sa človek zahlbil, pouvažoval. Púť prebieha od 13. septembra do 28. novembra.

COMECE bola už tradične organizátorom letnej univerzity v Seggau. Tento rok však možno označiť za mimoriadny. Bol to totiž už 10. ročník. Čitatelia sa môžu zoznámiť s vývojom, ktorým univerzita za toto obdobie prechádzala a tiež s aktuálnymi trendmi a akcentmi posledného obdobia.

Osobe pápeža Františka je venovaný článok, ktorého autor bližšie rozoberá situáciu súvisiacu s najnovšou encyklikou Svätého Otca zameranou na životné prostredie.

Aj októbrové vydanie periodika obracia pozornosť čitateľov na dosť aktuálnu tému utečencov, akcentujúc nevyhnutnosť nového smerovania susedskej politiky EÚ. Situácia, keď krajiny EÚ nevedeli nájsť konsenzus, sa môže podľa autora článku vystupňovať do tej miery, že štyri krajiny, ktoré sa postavili proti navrhovanému riešeniu kvót, medzi ktoré patrí i Slovensko, sa napokon budú musieť podvoliť väčšinovému rozhodnutiu. Nápor utečencov, ktorý sa nezvláda jednoducho, si vyžiadala i mimoriadne opatrenia na hraniciach viacerých štátov EÚ. Autor príspevku pripomína, že v hre je samotný Schengenský priestor. Čo hranice vytyčujú, aká je ich funkcia, či ako je vnímaná suverenita a ako ju definovať – to všetko komentuje riaditeľ jezuitskej služby pre utečencov v Európe Jean-Marie Carrière.

Zaujímavé postrehy prináša v jednom z príspevkov aj indický jezuita Denzil Fernandes, pôsobiaci na Indickom sociálnom inštitúte v Naí Dillí. Čitatelia si môžu uvedomiť mnoho spoločného, čo spája tento indický subkontinent a Európsku Úniu, ale zároveň je to i výzva do budúcnosti – všimnúť si, čomu nás, ktorí žijeme v regióne so silnou kresťanskou tradíciou, môže dnes naučiť krajina, v ktorej sa po stáročia stretávame s veľkým množstvom náboženstiev. Vzhľadom na neustály prúd ľudí iného náboženského vyznania do Európy si musíme byť vedomí reality multináboženskej spoločnosti. **-lh-**

Nemecká biskupská konferencia**Príručka o aktuálnych otázkach v oblasti cirkevného azylu***Deutsche Bischöfe, Migrationskommission, Nr. 42/2015*

Komisia pre migrantov pri Nemeckej biskupskej konferencii vydala príručku o aktuálnych otázkach v oblasti cirkevného azylu. V období, keď v Európe rezonuje téma utečencov a migrantov, je to nanajvýš aktuálna publikácia.

V gréckej a rímskej kultúre bola prax azylu známa. Prenasledovaný mohol nájsť útočisko napríklad v chrámoch. Z tohto zvyku sa v období neskorkej antiky vyvinula tradícia cirkevného azylu. V Nemecku je táto prax doposiaľ v platnosti.

Biskupstvá, cirkevné pútnické združenia a diela pomoci, farnosti či rehole sa podľa svojich možností usilujú o zmiernenie núdze utečencov a uchádzačov o azyl. Angažovanosť Cirkvi v tomto smere má veľké politické i spoločenské uznanie. A tak sa stáva, že cirkevné či rehoľné spoločenstvá poskytnú jednotlivcom či celým rodinám cirkevný azyl. V poslednom období sa táto téma

stala v Nemecku veľmi diskutovanou a spochybňovanou. Biskupi reagovali na vzniknutú situáciu opätovným zdôraznením toho, že sa tým nenárokujú žiadne osobitné právo voči štátu. Cieľom cirkevného azylu musí byť skôr to, aby v konkrétnych jednotlivých prípadoch umožnil opätovné právne preskúmanie prípadu, a tak sa našlo také riešenie, ktoré by sa podľa práva a zákona zhodovalo s úradmi.

Predkladaná publikácia má slúžiť na zorientovanie sa v problematike cirkevného azylu. Zatiaľ čo prvá časť sa venuje základným a aktuálnym otázkam v tejto oblasti, v druhej časti sú predstavené základy „Spoločného európskeho azylového systému“ a jeho dôsledky na situáciu v Nemecku. Tretia a záverečná kapitola ponúka praktické rady pre cirkevné a rehoľné spoločenstvá, ak sa na ne obrátia so žiadosťou o azyl.

-Ph-**Rakúska biskupská konferencia****Vestník Rakúskej biskupskej konferencie***N. 65 - 66/2015*

Rakúska biskupská konferencia informuje vo forme vestníka, ktorý vychádza jednak tlačou, jednak v elektronickej podobe o priebehu plenárnych zasadnutí či o dokumentoch biskupskej konferencie, ako aj o aktuálnych podujatiach a iniciatívach, ktorými Cirkev v Rakúsku žije. Aprílové vydanie informuje o záveroch jarného plenárneho zasadnutia Rakúskej biskupskej konferencie. Biskupi sa zaoberali tohoročnou riadnou synodou o rodine, ale tiež výsledkami zasadnutia mimoriadnej synody a zverejneným dokumentom z nej tzv. lineamentami. Ďalším bodom zasadnutia bola hospicová a paliatívna starostlivosť v Rakúsku. Biskupi poďakovali členom parlamentnej skupiny odborníkov, ktorí sa zaoberali vypracovaním návrhu na jej zlepšenie v zariadeniach paliatívnej a hospicovej starostlivosti. Privítali tiež podporu ďalšieho vzdelávania v tejto oblasti. Ďalším bodom programu pléna bola téma prenasledovaných kresťanov a celkovo ľudí v ohrození bez ohľadu na ich náboženské vyznanie. Katolícke diela pomoci v Rakúsku sa v pomoci ľuďom z Blízkeho a Stredného východu značne angažujú. Od roku 2009 sa podiel ich pomoci viac než zdvojnásobil. Biskupi jednak poprosili o veľkodušnú finančnú podporu

formou darov a vyzvali veriacich, aby s prenasledovanými kresťanmi prejavili spolupatričnosť aj pôstom a modlitbou. Zároveň bola v celej krajine tomuto úmyslu venovaná 5. pôstna nedeľa. Na pléne sa tiež pripomenulo 100. výročie genocídy arménskych a sýrskych kresťanov a pri tejto príležitosti bolo oznámené konanie ekumenickej bohoslužby vo viedenskom Stephansdome. Rakúski biskupi sa tiež venovali téme klimatických zmien a s tým súvisiacou decembrovou konferenciou o zmenách klímy, ktorá bude v decembri v Paríži. Rakúsko sa v rámci príprav na konferenciu zapája do projektu ekumenickej pútnickej cesty.

Závery letného plenárneho zasadnutia Rakúskej biskupskej konferencie prináša aktuálne číslo vestníka. Aj tento raz rezonovala na stretnutí téma synody o rodine. Okrem toho sa biskupi zaoberali možnosťami pomoci pre utečencov. Na pléne bola prezentovaná aktualizovaná a prepracovaná webstránka biskupskej konferencie www.bischofskonferenz.at. Novinkou je rubrika „Positionen“, ktorá sa venuje vybraným témam. Vydávané publikácie biskupskej konferencie sú teraz plne prístupné i v elektronickej podobe. Okrem toho technicky umožňuje webstránka zdieľať obsahy facebooku

a tweetu a prináša aktuálne tweety. Stránka je kompatibilná i pre mobilné zariadenia.

Aktuálne vydanie vestníka prináša i štatúty teologického propedeutika, povinného jednoročného prípravného

ho štúdia pre seminaristov. Tento inštitút podlieha Rakúskej biskupskej konferencii a sídli v Linzi, pri tamomšom kňazskom seminári. Personálne i obsahom štúdia je však od neho oddelený. -lh-

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Ost-West Europäische Perspektiven

Rusko – hrozba či partner?

Nemecko, N. 3/2015

Aktuálne vydanie publikácie nemeckej nadácie Renovabis sa zameriava na tzv. nový „východo-západný“ konflikt v širokých súvislostiach. Jednak je pozornosť venovaná ruským elitám z obdobia vlády Jeľčina až po Putina, jednak aj osobe samotného „večného“ Putina, ktorý sa stal akousi novodobou „ruskou ikonou“. Pozornosti autorov neuniká ani vojna na Ukrajine a tzv. „ruskij mir“. Vojenskou inváziou a anexiou Krymu porušilo Rusko medzinárodné právo a dohodnuté princípy zakotvené v záverečnom helsinskom akte a parížskej charte. Jeden z článkov

periodika sa venuje i vývoju národného hospodárstva v Rusku. Čo sa týka práce tretieho sektora, možno konštatovať, že aktivity, ktoré sa rozbehli a zaznamenali rozmach na začiatku deväťdesiatych rokov, čelia v ostatnom čase rozličným reštrikčným opatreniam. Autoritatívnosť Putina, jeho orientácia na Čínu, ktorej neočakávane pripisuje obrovské zásluhy na ukončení Druhej svetovej vojny a izolácia Ruska – to je aktuálny obraz Ruska, ako ho zachytáva pero jedného z autorov. Na záver sa čitatelia môžu oboznámiť s Putinovým portrétom. -lh-

Vision 2000

Smrť – kde je tvoje viťazstvo ?

Rakúsko, N. 5/2015

Rakúske periodikum sa aktuálne zaoberá témou smrti. Tú nám médiá servírujú v spravodajstve každý deň, začíname byť odolní voči jej násilným zobrazeniam, ľudia majú možnosť pozrieť si videozáznamy o poprávach, za ktorými je islamský štát. Rastie tiež politický tlak presadiť zabitie nenarodeného dieťaťa ako „právo človeka“ a narastá i počet štátov, ktoré legalizujú eutanáziu či asistovanú samovraždu. Hoci sa pápež Ján Pavol II. zasadil za kultúru života proti kultúre smrti, my kresťania by sme sa mali za život angažovať v oveľa väčšej miere než to robíme. Jednotlivé články periodika tak otvárajú túto nanajvyššiu aktuálnu tému. Hovorí sa

v nich o smrti, o stretnutí pri umierajúcom, povzbudivých slovách, úteche. Autor jedného z príspevkov píše, aké je dôležité nepotláčať myšlienky na smrť, ale rátať s ňou, a tiež vedomie, že sa týka osobne práve mňa, má viesť k tomu, aby som žil dobre. Ďalší z príspevkov odhaľuje čitateľom bohatstvo sviatosti pomazania chorých. V interview odpovedá na otázky františkán páter Thomas Lackner. Svedectvo o tom, ako sa otvoriť pre život a tiež o prirodzenom plánovaní rodičovstva vydávajú manželka Meisterovci, ktorí majú štyri deti. Ďalší z príspevkov sa venuje problémom rastúcej diskriminácie kresťanov v Európe. -lh-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Mgr. Ing. Mária Spišiaková, PhD., Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, grafika: Jolana Šinajová